

Ἑσυχίῳ, ὡσαύτως ἄνευ ἄρθρου (ἐν λ. κατακερνοῦται) ταῦτα· «καὶ ὄσπριον κέρχνος»¹.

Μέχρι τούτου ἔχομεν διασεσαφημένον ὅτι τὰ ἀγγεῖα τὰ φερόμενα ὑπὸ τὰ ὀνόματα κέρνος καὶ κέρχνος ἔχουσι πάντως σχέσιν πρὸς σπέρματά τινα ἢ ὄσπρια εἰς θυσίας εὐχρηστα.

Ἄλλὰ, κατὰ περιέργον τρόπον, τὸ ἕτερον τῶν ὀνομάτων τούτων συγγενεῖ πρὸς ῥήματα καὶ ὀνόματα δηλωτικὰ χαρακτῆρος ἄλλου, ὃν καὶ τοῦτον ἀνεγνώρισαν ὑπάρχοντα παρὰ τοῖς ἐν Ἐλευσίνι ἀνευρεθεῖσιν ἀγγείοις, εἰς ἃ ἀπεδόθη ἢ τοῦ κέρχνου προσηγορία.

Καὶ τὰ μὲν ῥήματα, καθ' Ἑσυχίον σημαίνουσι «κέρχνει», τραχύνει, «κερχνῶσαι», τὸ καταστίξει καὶ οἶον τραχῦναι, «κατακερνοῦται», τραχύνεται διὰ τὴν οὐλότητα. «Κερχνώματα» δὲ καλοῦνται τὰ τραχύσματα, κυκλώματα, ὁ περὶ τὰς ἴτυς τῶν ἀσπίδων καὶ τῶν ἐπιχειλίων ποτηρίων κόσμος, «κερχνωτὰ» τὰ «τετορνευμένα ἐπὶ τοῦ χεῖλους τῶν ποτηρίων, ὡσπερ κερχνώδη², ποικίλα, τραχέα, πολύπαστα». (Ἑσυχίος ἐν ταῖς λέξεσι κέρχνει, κατακερνοῦται, κερχνώμασι, κερχνωτά). Ἄξιον δὲ σημειώσεως, διὰ τὰ κατωτέρω λεχθησόμενα, ὅτι ὑπῆρχον καὶ πίνακες κερχνωτοὶ (Ἑσυχ. ἐν λ. κατακερνοῦται), λεγόμενοι καὶ μᾶλ' ἔξει κερχνώματα (Ἑσυχ. ἐν λ. κερχνώμασι, ἔνθα τὸ ἀδιάνγνωστον «νικακίδες» διορθώτεον εἰς «πινακίδες»).

Ἀνάλογόν τι παρετήρησεν ὁ Rubensohn ἐπὶ τοῦ ὀνόματος κέρνος, εὐρὼν παρὰ Πολυδεύκει (Π 180) ταῦτα «περὶ δὲ τοῖς νότοις

«τόπος Ἀθήνησιν οὕτω καλούμενος, ὅπου ἐκαθαίρετο ἢ ἀργυρίτις κέγγρος καὶ ἄμμος ἢ ἀπὸ τῶν ἀργυρείων ἀναφερομένη». Bekker Anecd. 271, 23. — Δημοσθ. 37, 27: «καὶ ἔπεισε τοὺς οἰκέτας τοὺς ἐμοὺς καθέξεσθαι εἰς τὸν κερχνεῶνα»· περὶ οὗ ὁ Ἀρποκρατίων λέγει: «ἀντὶ τοῦ εἰς τὸ καθαριστήριον, ὅπου τὴν ἐκ τῶν μετάλλων κέγγρον διέψυχον κλπ.». Κέγγρος ἐλέγετο ἀρσενικῶς, ἀλλ' ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων καὶ θηλυκῶς.

¹ Ἴδε παρὰ τῷ αὐτῷ τὴν λ. «κέρχνη· τὸ ἐκ τῆς μελίνης ἔψημα» καὶ παρὰ τῆς τῆς παρ' αὐτῷ ὡσαύτως κειμένης λέξεως: «κεγγρίδιον· σπερμάτιον ὅμοιον κέγγρω», «κεγγρίνη· τὸ ἐκ κέγγρου ἔψημα» καὶ «κέγγρος· εἶδος βοτάνης καὶ σπερμάτιον μελίνη ἐμφερές». Ἐξ ὧν συνάγεται ὅτι κερχνήνη καὶ κέρχνη τὸ αὐτό, κατ' ἀκολουθίαν δὲ καὶ κέγγρος καὶ κέρχνος, τὸ καθ' Ἑσυχίον ὄσπριον, τῆς ἀλλοιώσεως προελθούσης ἐκ παθήματος γλωσσικοῦ κατ' ἀναγραμματισμὸν ἐπὶ τὸ εὐπροφορότερον (ρχν ἀντὶ γρη). — Παρ' ἡμῖν τοῖς νεωτέροις ἢ διόρθωσις ἐγένετο ἀπλουστέρα δι' ἀποβολῆς τοῦ γάμμα (νῦ) λέγουσι κερχί(ον). — Ἀνάλογα τὸ πάλαι ἔπαθε καὶ τὸ ὄνομα κερχνίδος, τοῦ ὀρνέου, τραπὲν εἰς κέρχνην. (Ἑσυχίος, ἐν λ. κέρχνη, κερχίς).

² Ἴδε παρὰ τῷ αὐτῷ Ἑσυχίῳ τὴν λ. «καρχῶδες· τραχύ».